

**POWIATOWY
PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY DOMOWEJ
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
DOMOWEJ**

**W POWIECIE MALBORSKIM
NA LATA 2024 – 2030**

Spis treści

Wstęp

1. Przemoc w różnych aspektach

1.1. Przemoc w świetle prawa	4
1.2. Zadania powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	4
1.3. Kryzys i interwencja kryzysowa	5
1.4. Przyczyny przemocy	5
1.5. Skutki Przemocy	6

2. Diagnoza powiatu malborskiego

2.1. Diagnoza zjawiska występowania przemocy domowej	7
2.2. Profilaktyka i edukacja społeczna	9
2.3. Wskaźnik przemocy wg procedury Niebieskiej karty	11
2.4. Program Korekcyjno-Edukacyjny i Psychologiczno- Terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową	14
2.5. Baza pomocowa na terenie powiatu malborskiego	15
2.6. Wnioski	16

3. Program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrona ofiar przemocy domowej

3.1. Akty prawne	17
3.2. Cele programu	18
3.3. Obszary działań	18
3.4. Odbiorcy działań	19
3.5. Realizatorzy Programu	19
3.6. Przewidywane efekty realizacji programu	19
3.7. Finansowanie Programu	19
3.8. Monitoring i sprawozdawczość	19
3.9. Harmonogram Programu	20

Wstęp

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., zwana dalej „Konstytucją RP”, w art. 18, art. 47, art. 48 i art. 71 wskazuje, że instytucja rodziny, definiowana w systemie praw człowieka jako „naturalna i podstawowa komórka społeczeństwa” (art. 16 ust. 3 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka) jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej. Szczególnie chroniona instytucja rodziny ustrojowo jest łączona z podstawową dla systemu praw człowieka zasadą ochrony życia rodzinnego (art. 47 Konstytucji RP) i prawem rodziców do wychowywania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami (art. 48 ust. 1 Konstytucji RP).

Jednocześnie, w duchu subsydiarności działań władzy publicznej, przepis art. 33 Konstytucji RP nakłada na nią obowiązek konstruowania polityki rodzinnej i społecznej z uwzględnieniem zasady równych praw mężczyzn i kobiet w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym. Zgodnie z art. 72 Konstytucji RP, Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem instytucji i organizacji publicznych jest ochrona osób przed przemocą, również krzywdzeniem ze strony osób bliskich. Ustrojową zasadą jest także szczególna pomoc ze strony władz publicznych dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej (art. 71 Konstytucji RP). Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielania im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym.

Badania empiryczne oraz doświadczenie wskazują, że prawidłowo funkcjonująca rodzina jest optymalnym środowiskiem rozwoju i samorealizacji. Natomiast przemoc jest jednym z ważnych zagrożeń dla realizacji tej podstawowej funkcji rodziny, jak i dla samorealizacji każdego z jej członków. Statystycznie większość osób doznających przemocy w rodzinie stanowią kobiety. Innymi szczególnie wrażliwymi kategoriami osób dotkniętych przemocą w rodzinie są m.in.: małoletni, osoby starsze i osoby niepełnosprawne. Szczególna ochrona i wsparcie powinny być dedykowane dzieciom, zarówno doznającym przemocy w rodzinie, jak i będącym świadkami przemocy.

Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Warszawa, dnia 8 lipca 2015 r. poz. 961 Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, sporządzona w Stambule dnia 11 maja 2011 r. w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej podaje do powszechnej wiadomości: Dnia 11 maja 2011 r. w Stambule została sporządzona Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej.

Dążąc do powyższej konwencji została wprowadzona zmiana ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz innych ustaw. Przepisy ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 535) wprowadzają rozszerzenie kręgu osób doznających przemocy domowej, zwłaszcza o byłego małżonka, byłego partnera lub innego członka rodziny, niezależnie od faktu zamieszkiwania z osobą stosującą przemoc domową. Szczególna ochrona i wsparcie powinny być dedykowane małoletnim, zarówno doznającym przemocy domowej, jak i będącym świadkami przemocy, którzy zgodnie ze zmianami ustawowymi są uznawani jako osoby doznające przemocy domowej.

1. Przemoc w różnych aspektach

1.1. Przemoc w świetle prawa

Najważniejszym aktem prawnym obowiązującym w Polsce jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku, gwarantująca każdemu obywatelowi ochronę przed wszystkimi rodzajami przemocy. W rozdziale II „Wolność, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela” reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne. Przyznając każdemu prawo żądania od organów władzy publicznej szczególnej ochrony przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Przemoc domowa - należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

1.2. Zadania powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

Zadania własne powiatu:

- 1) Opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej;
- 2) Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Zadania z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat:

- 1) Tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy domowej;
- 2) Opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- 3) Opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 4) Wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach, o których mowa w pkt 2 i 3 oraz o ich ukończeniu.

1.3. Kryzys i interwencja kryzysowa

Ze zjawiskiem przemocy nieodzownie związany jest kryzys i interwencja kryzysowa. Zapoznając się z teorią i praktyką interwencji kryzysowej, należy ustalić znaczenia takich terminów jak: kryzys i interwencja kryzysowa. Potocznie kryzys rozumie się jako okres przełomu, przesilenia, decydujących zmian.

W języku angielskim termin ten zawiera dodatkowo takie cechy jak: nagłość, urazowość i negatywne przeżycia.

Natomiast potoczne rozumienie interwencji kryzysowej oznacza włączanie się, wtrącanie się w jakąś sprawę; wywieranie wpływu na kogoś w jakiejś sprawie w celu uzyskania określonego efektu. Idąc tym tokiem interwencja kryzysowa jest działaniem doraźnym, krótkoterminowym, zmierzającym do udzielenia natychmiastowej pomocy osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej.

1.4. Przyczyny przemocy

Zjawisko przemocy jest wynikiem powiązania wielu różnych czynników. Wyróżnia się czynniki o podłożu:

- 1) biologicznym – są głównie związane z cechami charakteru, ze szczególnym temperamentem, z występowaniem zaburzeń psychicznych, mikrouszkodzeniami układu nerwowego ale także ze specyfiką demograficzną, trudnościami adaptacyjnymi człowieka, nadużywaniem substancji psychoaktywnych lub też wcześniejszymi zachowaniami agresywnymi i doświadczaniem przemocy;
- 2) środowiskowym – mogą wystąpić, gdy rodzina posiada niski status socjoekonomiczny, a dodatkowo nastąpiła izolacja społeczna rodziny (stres związany z brakiem zatrudnienia, itp.);
- 3) społecznym – składają się na nie wzorce zachowań i stosunki z najbliższymi, rodziną, przyjaciółmi, partnerami, w szkole, w miejscu pracy, sąsiedztwie;
- 4) kulturowym – to te, które tworzą klimat do powstania lub powstrzymania przemocy, np. normy kulturowe, społeczne, uwarunkowania historyczne;
- 5) ekonomicznym – to te, które sprawiają, że problemy materialne rodziny przekładają się na niezadowolenie i frustracje jej członków i są niejednokrotnie ogniskiem zapalnym powtarzających się kłótni, a w konsekwencji przemocy.

Chociaż wiadomo, że przemoc domowa występuje we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia czy sytuacji materialnej to przyczyny wpływające na zachowanie człowieka i ryzyko bycia sprawcą lub ofiarą mogą mieć różne podłoże i nasilenie. Należy jednak z całą stanowczością podkreślić, że czynniki owe zwiększają jedynie prawdopodobieństwo wystąpienia przemocy, a nie bezpośrednio decydują o jej zaistnieniu.

1.5. Skutki przemocy

Z licznych badań wynika, że skutki przemocy domowej są zarówno krótkoterminowe, jak i długoterminowe, czyli są odroczonymi w czasie konsekwencjami doświadczania urazów psychicznych i fizycznych przez ofiary. Przemoc wewnątrzrodzinna przynosi negatywne skutki, nie tylko dla jej członków, ale również przenosi się na całe społeczeństwo, dodatkowo generując koszty związane z systemem pomocowym. Możemy w tym zakresie wyróżnić trzy rodzaje konsekwencji, jakie powstają za przyczyną stosowania przemocy domowej. Zaliczamy do nich skutki o charakterze indywidualnym, społecznym oraz ekonomicznym.

2. Diagnoza powiatu malborskiego

Niewątpliwie istotnym czynnikiem mającym wpływ na poprawę sytuacji osób doświadczających przemocy domowej oraz na wpływy oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową jest uprzednia weryfikacja i zmiana prawa wykonawczego. Dotyczy to nie tylko aktów prawnych traktujących głównie o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ale też innych im powiązanych, które są bezpośrednim beneficjentem ustawy tj. pomoc społeczna i rodzinna, pomoc dotycząca uzależnień, pomoc pozarządowa. Nadawane są również nowe lub dodatkowe uprawnienia dla osób bezpośrednio stykających się ze zjawiskiem przemocy domowej tj. Policja, Żandarmeria Wojskowa, Prokuratura, Sądy, Zespoły Interdyscyplinarne czy pracownicy socjalni. Kompleksowość tych działań ma jednoznaczny wpływ na formy i zakres udzielenia pomocy, nie tylko w przypadku Interwencji, ale również w przypadku działań długofalowych.

Ogromną rolę w przeciwdziałaniu przemocy odgrywa procedura "Niebieskie Karty", która pozwala na podjęcie konkretnych działań przeciwdziałających dalszemu doznawaniu przemocy domowej przez osoby pokrzywdzone. Główną zaletą tej procedury jest jej interdyscyplinarność, która jest bazą do kompleksowego udzielenia wsparcia oraz zwiększa efektywność i skuteczność w obszarze przeciwdziałania przemocy. Współdziałanie różnych służb i instytucji pozwala nie tylko na lepszą i szybszą wymianę informacji, ale również na bardziej efektywne wykorzystanie posiadanych zasobów i uprawnień do przeprowadzania niezbędnych działań czy procedur mających na celu przeciwdziałaniu przemocy.

W powiecie malborskim funkcjonuje: 6 Ośrodków Pomocy Społecznej, Sąd Rejonowy, Prokuratura Rejonowa, Powiatowa Komenda Policji, Komisariat Nowym Stawie, Posterunek w Starym Polu, dwa Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna dla dzieci, Poradnia Psychologiczna dla dzieci, Centrum Terapii i Leczenia Uzależnień, przy którym funkcjonuje Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnia Profilaktyczno - Konsultacyjna MONAR, Centrum Zdrowia Psychicznego i Szpital Powiatowy. W każdej gminie powiatu malborskiego realizowany jest program przeciwdziałania przemocy oraz ochrony ofiar przemocy domowej.

Zebrane dane z powyższych instytucji dotyczą okresu od 2018 roku do 20.11.2023r. i obejmują 4 obszary: czynniki sprzyjające, występujące i zapobiegające występowaniu aktów przemocy domowej, profilaktykę i edukację społeczną, skalę przemocy w powiecie malborskim na podstawie Procedury Niebieskiej karty oraz parametry dotyczące skierowań, zgłoszeń i udziału osób stosujących przemoc domową w Programie Korekcyjno-Edukacyjnym.

2.1. Diagnoza zjawiska występowania przemocy domowej

Tab. 1 Czynniki występowania zjawiska przemocy domowej

<p>Czynniki sprzyjające występowaniu aktom przemocy domowej</p>	<p>Alkoholizm pokoleniowy i nabyty, frustracja społeczna, ubóstwo, narkotyki, niepełnosprawność, ciężkie choroby, stereotypy i przekonania dotyczące stosowania przemocy domowej, brak wykształcenia, bezrobocie, zależność finansowa, współzależnienie, brak wsparcia ze strony rodziny i środowiska, nieumiejętność radzenia sobie ze stresem konflikty, uwarunkowania z dzieciństwa, niskie poczucie własnej wartości, narkotyki, zdrady małżeńskie, praca zdalna, uzależnienie od internetu, izolacja,</p>
<p>Czynniki towarzyszące występowaniu aktom przemocy domowej</p>	<p>Alkohol, narkotyki, frustracja społeczna, ubóstwo lub trudna sytuacja finansowa, zaniedbanie, brak wsparcia i pomocy ze strony rodziny i środowiska, brak wiary w siebie, niska samoocena, niskie lub brak wykształcenia, lęk i tłumaczenie zachowań osoby stosującej przemoc, niechęć do reagowania, obawy o własne bezpieczeństwo, konieczność udziału w rozprawach sądowych, znieczulica, bezradność, zazdrość, brak wzorców moralnych, stres, niepełnosprawność, poczucie wyższości, brak własnego mieszkania, wpływ internetu- social media.</p>
<p>Czynniki zapobiegające występowaniu aktom przemocy domowej</p>	<p>edukacja, spotkania z psychologiem, spotkania z terapeutą, leczenie uzależnień, kierowanie wniosków do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, składanie zawiadomień do prokuratury lub policji z art. 207 k.k. art. 15aa oraz art. 15aaa z ustawy o Policji; nakaz bezzwłocznego opuszczenia mieszkania i zakaz zbliżania się do mieszkania i bezpośredniego otoczenia określona w metrach. art.12a zapewnienie małoletnim ochrony przez pracownika socjalnego, kierowanie na leczenie, wysokie poczucie własnej wartości, znajomość praw człowieka, brak uzależnień, pomoc otoczenia i rodziny, samowystarczalność, wiedza prawna, podjęcie zatrudnienia, podniesienie kwalifikacji zawodowych, nadzór kuratora i policji, zmiana otoczenia, umiejętność szukania informacji, warsztaty i działania profilaktyczne, kampania multimedialna.</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych z instytucji na terenie powiatu malborskiego.

Przemoc domowa jest w Polsce, podobnie jak w innych krajach, jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania szeroko zakrojonych działań przeciwdziałających temu zjawisku.

Ciekawą rzeczą, na którą należy zauważyć jest wskazanie kampanii multimedialnej jako czynnika zapobiegającemu powstaniu zjawiska przemocy. Ma to swoje uzasadnienie, gdyż w dobie pandemii COVID-19 wiele osób przeniosło swoje sprawy życiowe do rzeczywistości wirtualnej. Również dzieci i młodzież, która poprzez zajęcia zdalne wprowadzone w trakcie edukacji szkolnej, zaczęła funkcjonować w tej rzeczywistości i funkcjonuje do dnia dzisiejszego. Dodatkowo przekaz multimedialny, przy postępującej

informatyzacji życia codziennego, lepiej trafia do współczesnego odbiorcy. Nie należy przy tym umniejszać tradycyjnemu przekazowi informacji, ze względu na osoby wykluczone z cyfryzacji oraz na osoby starsze i niepełnosprawne.

Faktem jest, że internet wciąga młodych ludzi coraz mocniej. Obecnie nastolatki spędzają w sieci w czasie wolnym średnio 4 godziny i 50 minut dziennie. W dni wolne od zajęć szkolnych ten czas wydłuża się średnio do 6 godzin i 10 minut. Blisko co dziesiąty (11,5%) nastolatek w wolnym czasie jest aktywny w sieci ponad 8 godzin dziennie, a co piąty (21,3%) spędza tyle czasu przed monitorem w dni wolne od lekcji. Co szósty nastolatek (16,9%) intensywnie korzysta z internetu w godzinach nocnych (po godz. 22.00).

Jeśli porównamy te wyniki z poprzednimi badaniami, okazuje się, że liczba godzin spędzanych w internecie stale rośnie. Nie pozostaje to bez wpływu na samopoczucie i dobrostan psychiczny młodzieży. A także na rozwój i wychowanie: co piąty nastolatek deklaruje, że aby móc więcej czasu spędzić online, jest gotowy zrezygnować z uczenia się (23,2%) i obowiązków domowych (19,7%),

Powyższe zjawisko ma wpływ na brak relacji w rodzinach oraz między rówieśnikami. Następstwem jest stan psychiczny naszej młodzieży. Nie posiadamy danych z powiatu malborskiego. W skali kraju to 1% dzieci w wieku przedszkolnym, 2% w grupie dzieci 6-12 lat oraz do 20% w grupie młodzieżowej. Znaczny odsetek osób, które zmagają się z problemami natury psychicznej to osoby, które aktualnie doświadczają przemocy domowej. Ich trudności emocjonalne wynikają przede wszystkim z życia w permanentnym stresie.

Każdy rodzaj przemocy ściśle powiązany jest z przyczynami i właściwościami tego zjawiska i jak widać na poniższym schemacie najczęściej ma swój początek w rodzinie, a wzorce agresywnego zachowania są przekazywane z pokolenia na pokolenie.

Tab. 2 Diagnoza zjawiska przemocy – dane o rodzinach

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ilość rodzin zagrożonych występowaniem przemocy domowej	667	567	452	322	228	165
Ilość rodzin monitorowanych w związku z możliwością wystąpienia przemocy domowej	543	510	388	286	193	136
Ilość rodzin, którym udzielono pomocy ze względu na wystąpienie przemocy domowej	273	122	84	67	172	124
Średnia wieku osób w rodzinach, którym udzielono pomocy w związku z przemocą domową	36-55	36-55	19-45	19-35	28-45	28-45

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych z instytucji na terenie powiatu malborskiego.

Z powyższych danych wynika, iż spada ilość rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy. Należy zwrócić uwagę na fakt, że średnia wieku osób w rodzinach, którym udzielono pomocy z powodu wystąpienia przemocy znacznie się obniżyła, co może

świadczą o zwiększonej świadomości o tym zjawisku u osób dorosłych, a nadpobudliwości psychoaktywnej i niedojrzałości u młodych. Mniej rodzin korzysta z pomocy z powodu wystąpienia przemocy niż jest monitorowanych z tego powodu. Może to świadczyć, iż rodziny są albo bardziej samodzielne w rozwiązywaniu swoich problemów, albo w nie każdej rodzinie zagrożonej przemocą wystąpił czynnik sprzyjający pojawieniu się aktom przemocy.

2.2. Profilaktyka i edukacja społeczna

W poniższych tabelach przedstawiono dane dotyczące edukacji, profilaktyki oraz pomocy poprzez poradnictwo specjalistyczne dla osób doznających przemocy domowej.

Tab. 3 Edukacja społeczna

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ilość zorganizowanych kampanii w lokalnym środowisku i mediach	3	6	4	8	7	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych z instytucji na terenie powiatu malborskiego.

Na terenie powiatu malborskiego, Prokuratura Rejonowa oraz dwie gminy na swoim terenie, co roku organizują kampanię informacyjną dotyczącą zjawiska przemocy. Pozostałe Gminy kampanię organizują co dwa lata.

Powyższe może wynikać z dwóch powodów. Pierwszy dotyczy wielkości i specyfiki danej gminy. Każda z sześciu gmin wchodzących w skład powiatu różni się nie tylko liczbą mieszkańców, ale też ich zamożnością, dietnością, przekonaniami pokoleniowymi, więzami społecznymi, położeniem geograficznym, itp. Różnorodność gmin powoduje różne potrzeby, także w zakresie organizowania i przeprowadzania kampanii informacyjnych nt. przemocy. Drugim czynnikiem jest nasilenie występowania samej przemocy domowej na terenie danej gminy. Tam, gdzie jest niski współczynnik przemocy domowej, tam kampanie organizuje się rzadziej.

Natomiast, jeśli chodzi o programy profilaktyczne, to sytuacja wygląda następująco:

Tab. 4 Programy profilaktyczne

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba realizowanych programów	8	8	8	8	6	7
Liczba osób biorących udział w zrealizowanych programach.	79	111	44	30	295	1172
Średni wiek osób biorących udział w programach profilaktycznych	30-45	30-45	30-45	30-45	12-45	17-60

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych z instytucji na terenie powiatu malborskiego.

Na terenie powiatu malborskiego program profilaktyczny co roku organizuje Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Malborku, który głównie jest skierowany do rodziców i opiekunów dzieci w wieku szkolnym.

Ponadto, każda Gmina posiada opracowany Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej, w którym zawarte są działania profilaktyczne, które są realizowane w ramach tego programu.

Z tego względu, wskaźnik osób biorących udział w tych programach jest niedoszacowany, gdyż trudno określić liczbę osób objętych działaniami profilaktycznymi w ramach gminnych programów. Średni wiek osób poddanych działaniom profilaktycznym mieści się w przedziale 24 - 48 lat.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie za pośrednictwem mediów lokalnych w cyklicznych audycjach radiowych, zwracało uwagę mieszkańców na wpływ internetu i social mediów na rozwój dzieci i młodzieży.

W wyniku pędzącej cyfryzacji ważna jest profilaktyka i edukacja dotycząca bezpieczeństwa w sieci. W dzisiejszym świecie, gdzie technologia odgrywa ogromną rolę w życiu codziennym, istotne jest, aby dzieci były świadome potencjalnych zagrożeń online. Uświadamianie ich o niebezpieczeństwach, takich jak cyberprzemoc, molestowanie online czy ryzyko uzależnienia od internetu, pozwala im bardziej odpowiedzialnie korzystać z nowoczesnych technologii.

Wprowadzanie edukacji cyfrowej w szkołach oraz organizowanie warsztatów dla rodziców to skuteczne środki, które mogą przyczynić się do zwiększenia świadomości młodego pokolenia. Odpowiednie zasoby edukacyjne i regularna aktualizacja wiedzy na temat nowych zagrożeń online są kluczowe, aby utrzymać tempo z dynamicznymi zmianami w technologii.

Wreszcie współpraca między społecznością, szkołami i instytucjami rządowymi jest niezbędna, aby skutecznie chronić dzieci i młodzież przed niebezpieczeństwami w sieci. Przyjęcie holistycznego podejścia do edukacji cyfrowej może przyczynić się do stworzenia bardziej bezpiecznego i świadomego środowiska online dla najmłodszych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w ramach realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej i przeciwdziałania przemocy domowej zleciło przeprowadzenie szkoleń w formie warsztatów psychoedukacyjnych dla dorosłych i młodzieży dotyczące wpływu Internetu i Social mediów na dzieci i młodzież pt. „Złapmy zdrową relację - odnajdźmy się w sieci”. Łącznie w 2023r. przeprowadzono 15 szkoleń dla młodzieży, rady pedagogicznej oraz rodziców w szkołach podstawowych i średnich. Uczestnikami byli również pracownicy Ośrodków Pomocy Społecznej z Powiatu Malborskiego, Komendy Powiatowej Policji, Powiatowego Centrum Zdrowia, rodziny zastępcze, wychowankowie pieczy zastępczej.

W powyższych warsztatach wzięło udział około 580 osób. Wynikiem tego programu, jest tak duża liczba osób, które wzięły udział w programie profilaktycznym.

Uczestnicy jednogłośnie wypowiedzieli się, iż media mają ogromny wpływ na kształtowanie światopoglądu młodzieży. Z przeprowadzonych ankiet wynika, iż jest bardzo ważne, aby temat był rozpowszechniany, celem uświadomienia zwłaszcza młodego człowieka, że nie wszystko co jest w sieci jest prawdą. Bardzo ważne jest zachowanie własnej tożsamości, która powinna być kreowana poprzez wzorce i autorytety poznane we własnej rodzinie lub z historii, poparte dobrymi przykładami. Znaczące jest, aby młody człowiek wchodził w role życiowe w pełni świadomie i rozważnie podejmując dobre decyzje.

Na terenie powiatu malborskiego obszar poradnictwa specjalistycznego rozwijał się przez ostatnie 4 lata. W ramach tego poradnictwa w ostatnich dwóch latach funkcjonowało 6 punktów, w których udzielano głównie pomocy psychologicznej, socjalnej, rodzinnej, prawnej, terapeutycznej i psychiatrycznej.

Z poniższych danych wynika fakt, że na przełomie lat 2021/2023 oferowane poradnictwo i pomoc, uległo rozszerzeniu przede wszystkim o pomoc psychiatryczną. Liczba osób korzystających ze wszystkich form poradnictwa znacząco się zwiększyła. Średni wiek osób korzystających z tej formy pomocy dotyczy osób w wieku 30-45 lat. W roku 2022r to przede wszystkim młodzież, która przyplącała skutki Covid – 19 problemami psychicznymi.

45 lat. Tab. 5 Poradnictwo specjalistyczne

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba placówek / punktów konsultacyjnych	4	4	6	6	5	5
Rodzaj świadczonych usług	Psychologiczne, socjalne, rodzinne, prawne, socjoterapeutyczne					
Liczba osób, która skorzystała z pomocy placówek	249	235	216	194	858	352
Średni wiek osób, które skorzystały z pomocy placówek	30-40	35-45	35-45	35-45	18 – 45	25 - 45

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z instytucji pomocowych na terenie powiatu malborskiego.

2.3. Wskaźniki przemocy wg Procedury Niebieskiej Karty

Zjawisko malejącej liczby osób doświadczających przemocy można interpretować dwojako. A mianowicie zwiększona ilość kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej przyczynia się do większej świadomości społeczeństwa na temat istoty przemocy i jej form, co może przekładać się na powstrzymywanie zachowań agresywnych przez osoby z predyspozycjami do stosowania przemocy.

Z drugiej jednak strony może dzięki wszystkim tym działaniom podjętym w kierunku upowszechniania form pomocy dla ofiar przemocy oraz tym samym zwiększenia świadomości społecznej na temat omawianego problemu, osoby pokrzywdzone częściej zwracają się o pomoc do różnego rodzaju instytucji, już na samym początku pojawienia się zdarzeń przemocowych w rodzinie, co pozwala na zatrzymanie eskalacji przemocy domowej i nie wszczynaniu procedury Niebieskiej Karty.

Tab. 6 Liczba wszczętych postępowań procedury Niebieskie Karty oraz ich wyniki

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart	806	747	579	463	202	182
Liczba rodzin objęta nadzorem dzielnicowego/kuratora	348	295	209	217	173	120
Liczba zakończonych spraw w wyniku ustania przemocy domowej	179	165	174	167	80	69
Liczba umorzonych postępowań	138	127	112	76	56	17
Liczba zakończonych postępowań w wyniku sporządzenia aktu oskarżenia	61	48	40	31	7	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z instytucji karnych, sądowych, kuratorów, OPS i poradni.

Liczba spraw skierowanych do Sądu kształtuje się różnie w poszczególnych latach. Najmniej tych spraw zostało przekazanych w 2020 roku, gdzie wybuchła pandemia COVID-19. Jest to też rok, w którym gwałtownie spadła ilość wszczętych procedur Niebieskiej Karty. Być może izolacja związana z pandemią przyczyniła się do wdrożenia polubownych rozwiązań, bez udziału organów ścigania.

Ciekawy jest również stosunek ilości wszczętych procedur Niebieskich Kart a ilością spraw skierowanych do Prokuratury lub Sądu na podstawie Niebieskiej Karty oraz zatrzymań osób stosujących przemoc domową.

Może to świadczyć o tym, iż procedura jest nadużywana zwłaszcza w przypadku konfliktów małżeńskich i stanowi ona jako narzędzie do uzyskania oczekiwanych korzyści lub procedura jest wszczynana na zaś, na wypadek jak by coś się stało.

Różnica ta może wynikać również z tego, że rzeczywistych aktów przemocy domowej jest realnie dużo mniej, niż zakładają to statystyki. Ma to zresztą pokrycie w samej idei procedury Niebieskiej karty, która zakłada jej wszczęcie już w przypadku samego podejrzenia stosowania przemocy domowej.

Ogólnikowość, niedoprecyzowane szczegóły i okoliczności wszczęcia procedury, mogą skutkować zbytnim zaangażowaniem służb w sprawy rodzin, które tego de facto nie potrzebują, a wymagałyby jedynie wsparcia psychologicznego lub terapeutycznego.

W funkcjonujących normach prawnych, nie ma określonych żadnych działań, które poprzedzałyby wszczęcie w/w procedury np.: terapia małżeńska, mediacje, psychoterapia indywidualna lub grupowa zarówno dla dorosłych jak i dla dzieci, edukacja poprzez warsztaty dotyczące budowania relacji, bezprzemocowego rozwiązywania problemów, itp. Ten aspekt wymagałby przeprowadzenia głębokiej analizy i badań, który ukazałby tą kwestię w całości i z innej perspektywy.

Tab. 7 Liczba spraw skierowanych do Sądu lub prokuratury na podstawie Niebieskiej karty

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba spraw skierowanych do Sądu lub Prokuratury	51	39	32	76	117	48

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z OPS-ów z terenu powiatu malborskiego.

Ponadto dane wskazują, że średni wiek osób zatrzymanych stosujących przemoc domową, znacznie się obniżył tj. o ok. 5 lat. Wynikać to może z braku gotowości emocjonalnej i psychicznej osób młodych do rozwiązywania problemów i zaradzania im.

Wpływ na ten stan może mieć również wczesny wiek wchodzenia w uzależnienia od substancji psychoaktywnych, brak podjęcia terapii odwykowej oraz problem nieradzenia sobie z emocjami.

Innymi czynnikami mogą być również zaburzone lub zerwane relacje w rodzinie wyjściowej, nieprawidłowy przebieg socjalizacji w trakcie rozwoju, problemy natury psychicznej typu depresja, nerwica oraz brak wzorców lub autorytetów w życiu młodych ludzi.

Pandemia ukazała duży problem dotyczący sfery psychicznej u dzieci i młodzieży oraz młodych wchodzących w dorosłość. Brak wsparcia w rodzinie, uwarunkowany różnymi czynnikami, wywołuje potrzebę poszukania ujścia emocjom na zewnątrz. Nierzadko to ujście znajduje się właśnie w nawiązywaniu relacji przemocowych i stosowaniu przemocy. Jest to kolejny aspekt wymagający głębszej analizy.

Tab. 8 Liczba zatrzymań osób stosujących przemoc domową

Rok	Ilość osób ze względu na płeć		Średni wiek mężczyzn	Średni wiek kobiet
2018	Kobieta	3	26 - 55 lat	26 – 45 lat
	Mężczyzna	58		
2019	Kobieta	4	26 – 55 lat	18 – 35 lat
	Mężczyzna	21		
2020	Kobieta	1	19 – 45 lat	19 – 25 lat
	Mężczyzna	21		
2021	Kobieta	0	19 – 45 lat	0
	Mężczyzna	18		
2022	Kobieta	2	21 - 65	20 - 50
	Mężczyzna	61	-	-
2023	Kobieta	1	21 - 60	26 - 55
	Mężczyzna	54		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Policji

2.4. Program Korekcyjno-Edukacyjny dla osób stosujących przemoc domowa

Według ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat, należy w szczególności opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

Na terenie powiatu malborskiego zadanie to realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Malborku.

Poniżej została przedstawiona analiza osób zarówno skierowanych jak i przystępujących do w/w programu.

Tab. 9 Liczba osób skierowanych do Programu

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kobieta	4	3	1	1	2	2
Mężczyzna	58	87	79	64	8	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z instytucji karnych, sądowych, kuratorów, ZI.

Tab. 10 Liczba osób uczestnicząca w Programie

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób, które przystąpiły do PKE w danym roku	4	4	5	6	6	12
Liczba osób, które ukończyły PKE w danym roku	2	1	3	3	3	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR

Zespoły Interdyscyplinarne działające na terenie powiatu malborskiego, przez wszystkie lata skierowały łącznie 318 osób do oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych. W większości do programu kierowano mężczyzn - 305 osób, a także 13 kobiet.

Średnia wieku wszystkich osób skierowanych do programu przez wszystkie lata wynosi 21 – 60 lat.

W powiecie malborskim Program realizowany jest w warunkach wolnościowych tzn. że osoba zainteresowana sama chce wziąć udział w tym Programie i świadomie przyznaje się do stosowania przemocy. Z powyższych danych wynika, iż spośród wszystkich skierowanych do Programu, tylko ułamek osób do niego przystępuje, a jeszcze mniej go kończy.

Na tą sytuację może wpływać kilka czynników np.: brak chęci, lęk przed stygmatyzacją społeczną zwłaszcza w środowisku lokalnym, brak przyznania się przed samym sobą do stosowania przemocy, brak możliwości dojazdu do miejsca realizacji Programu, różne czynniki psychologiczne, zależności rodzinne itp.

W dniu 21 czerwca 2023r. wprowadzono nowe Rozporządzenie, które przedstawia nowe wzory zaświadczeń dla uczestników Programów oraz wzór pouczenia, w którym wskazuje, iż zgodnie z art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń (Dz. U.z 2022r. poz. 2151, z późn. zm.). - Osoba stosująca przemoc domową, skierowana do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową, jest obowiązana zgłosić się do uczestnictwa odpowiednio w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową oraz dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programie i zaświadczenie o jego ukończeniu (czas na dostarczenie zaświadczenia określa Rozporządzenie).

2.5. Baza pomocowa na terenie powiatu malborskiego.

Osoby doznające przemocy domowej potrzebują zwykle pomocy interwencyjnej, psychologicznej, prawnej, materialnej, medycznej. Dlatego tak ważna jest współpraca i przepływ informacji pomiędzy różnymi instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomaganiem ofiarom przemocy domowej, a co za tym idzie tworzeniem koalicji lokalnych.

Do czynników sprzyjających podniesieniu skuteczności pomocy osobom doznającym przemocy domowej świadczonej przez różne instytucje należą:

- a) powołane w każdej gminie Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Grupy Diagnostyczno- Pomocowych składających się z przedstawicieli różnych instytucji, np. z policjanta, pracownika socjalnego, pedagoga szkolnego lekarza, kuratora;
- b) znajomość miejsc, osób, możliwości udzielania pomocy w środowisku lokalnym;
- c) zbieranie i przepływ informacji do poszczególnych osób i instytucji pomagających rodzinom;
- d) konsekwentne egzekwowanie świadczeń wynikających z zadań i kompetencji poszczególnych instytucji;
- e) podnoszenie kwalifikacji pracowników w dziedzinie zjawiska przemocy domowej oraz sposobów skutecznej interwencji i możliwości pomocy;
- f) odpowiednia dokumentacja poszczególnych przypadków, form udzielania pomocy i efektów.

Oprócz instytucji działających na terenie powiatu malborskiego w przeciwdziałaniu przemocy domowej, dużą rolę odgrywają również kuratorzy sądowi, pedagodzy szkolni, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Malborku, parafie oraz organizacje pozarządowe.

Szeroki zakres zadań z obszaru opieki nad dzieckiem i rodziną realizowany jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Malborku w formie pomocy psychologicznej i prawnej, obsługi rodzin zastępczych, obsługi Rodzinnych Domów Dziecka, placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego, realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych oraz specjalistycznego poradnictwa socjalnego.

2.6. Wnioski

Na podstawie powyższych danych można stwierdzić, że w powiecie malborskim osobami stosującymi przemoc domową są głównie mężczyźni, głównie w przedziale wiekowym 26 – 45 lat.

Najczęstszą przyczyną zjawiska przemocy domowej wg danych Ośrodków Pomocy Społecznej i instytucji są: uzależnienia od alkoholu i narkotyków, ubóstwo lub zła sytuacja finansowa, funkcjonujące stereotypy dotyczące stosowania przemocy domowej, brak wykształcenia, brak wiedzy prawnej, brak wsparcia ze strony rodziny i środowiska, nieumiejętność radzenia sobie ze stresem i konflikty w rodzinie oraz niskie poczucie własnej wartości.

Czynnikami sprzyjającymi pojawieniu się zjawiska przemocy domowej są:

- uzależnienia, ubóstwo lub zła sytuacja finansowa, zaniedbanie, brak wsparcia i pomocy ze strony rodziny i środowiska, niska samoocena oraz niskie poczucie własnej wartości, stereotypy dotyczące przemocy domowej, lęk i tłumaczenie zachowań sprawcy, niechęć do reagowania z obawy o własne bezpieczeństwo, konieczność udziału w rozprawach sądowych.

Natomiast jako czynniki sprzyjające zaprzestaniu stosowania przemocy wskazano:

- edukację i warsztaty, spotkania z psychologiem lub terapeutą, leczenie uzależnień, wysokie poczucie własnej wartości, pomoc rodziny i środowiska, niezależność finansowa, podjęcie zatrudnienia, kampania multimedialna.

Co roku na terenie powiatu malborskiego są realizowane programy profilaktyczne zawarte głównie w Gminnych Programach Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej. Programy te realizują Ośrodki Pomocy Społecznej. Dodatkowo Poradnie z terenu powiatu, w ramach realizacji swoich działań, ofertę edukacyjną kierują przede wszystkim do dzieci i młodzieży szkolnej oraz ich rodziców. Działanie to zapewnia kompleksowość edukacji społecznej obejmującą praktycznie wszystkich członków rodziny.

W powiecie funkcjonuje szeroki wachlarz poradnictwa specjalistycznego, z którego korzystają osoby doznające przemocy oraz osoby stosujące przemoc. Specjalne poradnictwo i pomoc dzieciom i młodzieży zapewniają: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Poradnia Psychologiczna dla dzieci, Centrum Terapii i Leczenia Uzależnień oraz Poradnia Profilaktyczno - Konsultacyjna MONAR. Ponadto dane wskazują, iż obszar poradnictwa ulega ewaluacji i rozszerzeniu. Przyczynia się to do udzieleniu pomocy szerszej grupie beneficjentom.

Z zebranych danych wynika, że ilość wszczętych procedur Niebieskich Kart w powiecie maleje z roku na rok. Odsetek spraw skierowanych do Sądu jest na niskim poziomie. Dotyczy to również zatrzymań osób stosujących przemoc domową. Różnica ta może wskazywać na wiele różnych aspektów, które wymagają osobnej i głębszej analizy. Widoczne jest natomiast obniżenie kategorii wieku u osób stosujących przemoc domową lub podejrzanych o jej stosowanie. Wpływ na to mogą mieć czynniki społeczne, ekonomiczne, psychologiczne czy też uzależnienia od social- mediów, środków psychoaktywnych.

W stosunku do ilości osób skierowanych do Programu Korekcyjno-Edukacyjnego dla Osób Stosujących Przemoc Domową, dane wskazują na niski ich udział. Może to być związane ze stereotypami panującymi w środowisku oraz faktem nie przyznawania się do

stosowania przemocy. Trudnością w udziale w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych może też mieć specyfika pracy zawodowej, która uniemożliwia regularne uczestniczenie w zajęciach, a także brak czynników motywujących daną osobę do podjęcia tych działań.

3. Program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrona ofiar przemocy domowej.

3.1. Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021r. poz. 1249 z późn. zm. oraz z 2023 r. poz. 289 i 535);
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, przyjęty Uchwałą nr 183 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021r. poz. 1204;
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023r., poz. 901 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 25 lutego 1964r. kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2023r., poz. 1606 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2023r., poz. 1426 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (t.j. Dz.U. z 2022r., poz. 1700 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz.U. z 2023r., poz. 900 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2022r., poz. 2230 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023r., poz. 2151 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023r., poz. 1939 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz. U. z 2023r., poz. 171 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (t.j. Dz. U. z 2023r., poz. 1266 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2022r., poz. 172 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2023r., poz. 571 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023r., poz. 40 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2022r., poz. 528 z późn. zm.).

3.2. Cele programu

Główny cel programu:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej i zmniejszenie tego zjawiska w powiecie malborskim.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej wśród wszystkich mieszkańców powiatu malborskiego- warsztaty, szkolenia, kampania reklamowa.
2. Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań w zakresie udzielenia pomocy osobom dotkniętym przemocą domową, współpraca instytucji oraz organizacji pozarządowych na rzecz zapobiegania przemocy domowej.

W Powiecie Malborskim tworzy się: „Powiatowy Zespół Interwencyjny”. Celem spotkań będzie wymiana informacji o problemach w rodzinach gdzie występuje chociażby podejrzenie o stosowaniu przemocy domowej i wdrażanie działań pomocowych. Spotkania odbywać się będą raz na kwartał. Za organizację spotkań odpowiedzialny będzie Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Malborku.

3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec sprawców przemocy. Egzekwowanie uczestnictwa w Programie Korekcyjno-Edukacyjnym lub Psychologiczno-Terapeutycznym.
4. Zwiększenie kompetencji przedstawicieli i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej mającym na celu podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług oraz wdrożenie cyklicznych szkoleń dostosowanych do potrzeb.

3.3. Obszary działań

Cele działań i przewidywane efekty realizacji odnoszą się do obszarów:

1. **Profilaktyka w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej** – działania z tego obszaru kierowane są do osób i rodzin zagrożonych przemocą domową na terenie powiatu malborskiego. Przeprowadzanie warsztatów tematycznych dla poszczególnych grup społecznych.
2. **Dostępność i skuteczność ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą domową** - działania z tego obszaru kierowane są do osób dotkniętych przemocą domową oraz służb i podmiotów zajmujących się ochroną i pomocą tym osobom z powiatu malborskiego.
3. **Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową** – działania skierowane do osób stosujących przemoc domową na terenie powiatu malborskiego.
4. **Podnoszenie kompetencji i doskonalenie umiejętności służb i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej** – działania kierowane do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej z terenu powiatu malborskiego.

3.4. Odbiorcy działań

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej skierowany jest do:

- a) osób doznających przemocy domowej tj.: dzieci, współmałżonków lub partnerów, osób starszych, osób niepełnosprawnych;
- b) osób stosujących przemoc domową;
- c) świadków przemocy domowej;
- d) instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

3.5. Realizatorzy programu

- Starostwo Powiatowe;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;
- Urzędy Miejskie i Gminne;
- Ośrodki Pomocy Społecznej;
- Sąd Rejonowy oraz Zespoły Kuratorskie;
- Prokuratura Rejonowa, Komenda i posterunki Policji;
- placówki służby zdrowia; placówki profilaktyczno-terapeutyczne;
- podmioty i organizacje pozarządowe oraz kościoły i związki wyznaniowe.

3.6. Przewidywane efekty realizacji programu

Poprzez realizację celów programu zakłada się osiągnięcie następujących rezultatów:

- a) zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy domowej;
- b) podniesienie poziomu wiedzy lokalnego społeczeństwa w zakresie przyczyn i skutków stosowania przemocy domowej;
- c) podniesienie jakości usług na rzecz osób doznających przemocy oraz dla rodzin i osób zagrożonych przemocą domową;
- d) zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową;
- e) zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom i rodzinom doświadczającym przemocy.

3.7. Finansowanie Programu

Poszczególne działania niniejszego Programu będą finansowane w ramach indywidualnych zasobów realizatorów programu. Finansowanie może odbywać się również w ramach projektów unijnych oraz państwowych.

3.8. Monitoring i sprawozdawczość

Monitoring programu będzie polegał na zbieraniu danych z realizacji poszczególnych celów szczegółowych, które odnoszą się do wskazanych w programie obszarów. Dane te będą pozyskiwane od wszystkich realizatorów programu raz do roku, po zakończeniu wskazanego roku realizacji programu. Dane będą pozyskiwane przez koordynatora, tj. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Malborku i zostaną zebrane, a następnie przedstawione realizatorom programu.

3.9. Harmonogram działań

Cel szczegółowy nr 1

Zwiększenie wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej wśród wszystkich mieszkańców powiatu malborskiego.

Kierunki działań	Rok działania	Podmiot realizujący	Podmioty współrealizujące	Wskaźniki
Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w poszczególnych gminach powiatu malborskiego.	Opracowanie diagnozy corocznie przez okres trwania programu.	Gminy z powiatu malborskiego, podmioty zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy domowej.	Starostwo Powiatowe; Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Urzędy Miejskie i Gminne; Ośrodki Pomocy Społecznej; Sąd Rejonowy oraz Zespoły Kuratorskie; Prokuratura Rejonowa; Komenda i posterunki Policji; placówki służby zdrowia; placówki profilaktyczno terapeutyczne; placówki oświatowe, podmioty i organizacje pozarządowe oraz kościoły i związki wyznaniowe.	- ilość diagnoz opracowanych w ciągu danego roku
Przeprowadzenie lokalnej kampanii społecznej w poszczególnych gminach powiatu malborskiego.	Kampania społeczna organizowana corocznie w każdej gminie powiatu malborskiego.	Gminy z powiatu malborskiego, podmioty i organizacje pozarządowe oraz kościoły i związki wyznaniowe.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Malborku	- ilość opracowanych materiałów informacyjnych - ilość przeprowadzonych kampanii w danej gminie

Cel szczegółowy nr 2

Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań w zakresie udzielenia pomocy osobom dotkniętym przemocą domową, współpraca instytucji oraz organizacji pozarządowych na rzecz zapobiegania przemocy domowej.

Kierunki działań	Czas działania	Podmiot realizujący	Podmioty współrealizujące	Wskaźniki
Utworzenie „Powiatowego Zespołu Interdyscyplinarnego” (PZI) celem nawiązywania, rozwijania i wzmocnienia współpracy między instytucjami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą domową. Wskazywanie rodzin które należy objąć kompleksową pomocą.	Spotkania kwartalne	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Malborku, organizacje pozarządowe, Gminy z powiatu malborskiego, OPS	Sąd, Prokuratura, kuratorzy sądowi, Policja, placówki służby zdrowia, placówki terapeutyczno-profilaktyczne, placówki oświatowe.	- ilość zrealizowanych wspólnie działań, - ilość zrealizowanych projektów
Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy osobom dotkniętym przemocą domową i stosującym przemoc domową.	Uaktualnianie każdego roku informatora o miejscach uzyskania pomocy.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Malborku, Gminy z powiatu malborskiego.	Sąd, Prokuratura, Kuratorzy sądowi, Policja, OPS, organizacje pozarządowe, placówki służby zdrowia, placówki terapeutyczno-profilaktyczne, placówki oświatowe,	- ilość informatorów wydanych w danym roku, - ilość wydanych i przekazanych materiałów informacyjnych
Udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą domową w formie specjalistycznego poradnictwa	Każdy rok trwania programu	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Malborku, Gminy z powiatu malborskiego, organizacje pozarządowe, placówki służby zdrowia, placówki terapeutyczno-profilaktyczne.	Sąd, Prokuratura, Kuratorzy sądowi, Policja, placówki służby zdrowia, placówki terapeutyczno-profilaktyczne.	- ilość osób objęta pomocą w formie specjalistycznego poradnictwa w danym roku.
Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową pomocy w ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej	Każdy rok trwania programu	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Malborku, Gminy z powiatu malborskiego.	podmioty i organizacje pozarządowe oraz kościoły i związki wyznaniowe.	- ilość osób umieszczona w ośrodkach w danym roku

Kierunki działań	Rok działania	Podmiot realizujący	Podmioty współrealizujące	Wskaźniki
Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom i innym ofiarom przemocy domowej w trybie art. 12 a, art. 11a, 11aa, oraz art. 15aa. i art.15 aaa.	Každy rok trwania programu	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Malborku, Gminy z powiatu malborskiego.	Sąd, Prokuratura, kuratorzy sądowi, Policja, OPS, placówki służby zdrowia, placówki terapeutyczno-profilaktyczne, podmioty i organizacje pozarządowe oraz kościoły i związki wyznaniowe.	<ul style="list-style-type: none"> - liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w trybie art. 12a ustawy, - liczba złożonych wniosków przez Policję stosownie z art. 15.aa oraz art. 15aaa, - liczba złożonych wniosków z art. 11a, - liczba zażaleń do sądu opiekuńczego na odebranie dziecka, o których mowa w art. 12a, - liczba stwierdzonej przez sąd bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości odebrania dziecka, - liczba zawiadomień o stwierdzeniu przez sąd bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości odebrania dziecka, przełożonych osób, które dokonały odebrania dziecka
Monitoring pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą w powiecie malborskim	Každy rok trwania programu	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Malborku.	Sąd, Prokuratura, kuratorzy sądowi, Policja, OPS, gminy z powiatu malborskiego, placówki służby zdrowia, placówki terapeutyczno-profilaktyczne, podmioty i organizacje pozarządowe oraz kościoły i związki wyznaniowe.	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy domowej lub brak zasadności podejmowania działań, - liczba raportów i analiz czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą domową.

Cel szczegółowy nr 3

Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec sprawców przemocy.

Kierunki działań	Rok działania	Podmiot realizujący	Podmioty współrealizujące	Wskaźniki
Przesyłanie informatorów zawierających aktualne bazy teleadresowe z danego powiatu, o instytucjach rządowych i samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują wszelkie działania adresowane do osób stosujących przemoc domową.	Dwukrotnie w ciągu każdego roku realizacji programu do dnia 30 stycznia i do dnia 31 lipca	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Malborku	Sąd, Prokuratura, kuratorzy sądowi, Policja, Gminy z powiatu malborskiego, placówki służby zdrowia, placówki terapeutyczno-profilaktyczne, placówki oświatowe, podmioty i organizacje pozarządowe oraz kościoły i związki wyznaniowe.	- przekazanie informatora właściwym miejscowo prezesom sądów rejonowych, prokuratorom rejonowym, komendantom powiatowych/miejskich Policji, komendantom oddziałów Żandarmerii Wojskowej oraz wchodzącym w obręb powiatu gminom.
Opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych oraz programów psychologiczno- terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową w warunkach wolnościowych i w jednostkach penitencjarnych	Każdego roku realizacji programu	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Malborku	Sąd, Prokuratura, kuratorzy sądowi, Policja, Gminy z powiatu malborskiego, .	- liczba edycji programu korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych w powiecie malborskim
Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno- terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.	Każdego roku realizacji programu	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Malborku	Sąd, Prokuratura, kuratorzy sądowi, Policja, Gminy z powiatu malborskiego,	- liczba osób, które przystąpiły do programu korekcyjno-edukacyjnego oraz psychologiczno- terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową, - liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny oraz psychologiczno- terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową.
Badanie skuteczności programów korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych kierowanych do osób stosujących przemoc domową przez monitorowanie ich zachowań przez okres do 3 lat po ukończeniu programów.	Każdego roku realizacji programu	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Malborku	Sąd, Prokuratura, kuratorzy sądowi, Policja, Gminy z powiatu malborskiego.	- liczba osób stosujących przemoc domową, które po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego oraz psychologiczno- terapeutycznego powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy domowej.

Cel szczegółowy nr 4

Zwiększenie kompetencji przedstawicieli i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie mającym na celu podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług.

Kierunki działań	Rok działania	Podmiot realizujący	Podmioty współrealizujące	Wskaźniki
Diagnozowanie potrzeb szkoleniowych członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup roboczych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Każdego roku realizacji programu	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Malborku	Gminy z powiatu malborskiego.	- liczba diagnoz potrzeb szkoleniowych, - liczba uczestników szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
Wdrożenie systemu wsparcia osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc, w formie m. in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia	Każdego roku realizacji programu	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Malborku, Gminy z powiatu malborskiego,	Organizacje pozarządowe.	- liczba osób uczestniczących w różnych formach poradnictwa i wsparcia psychologicznego, - liczba zrealizowanych spotkań superwizyjnych, - liczba osób uczestniczących w spotkaniach superwizyjnych.